MVZ 165: Šíření jaderných zbraní

Ondřej Rojčík

rojcik@fss.muni.cz

Konzultační hodiny: úterý 13.00 – 15.00

Co nás dnes čeká?

Indie & Pákistán

- Vývoj jaderného programu
- Význam osobností
- Podstata proliferačního rozhodnutí
- Vliv na další proliferaci
- Charakteristiky a výhledy konfliktu

Indie

Počátky programu:

- Homi Bhabha

- 1945 založení

Tata institutu základního výzkumu (TIFR)

- 1948 založení

Indický úřad pro atomovou energii (AEC)

Rozvoj v 50. a 60. letech

- Významný impuls Atomy pro mír
- Spolupráce s Kanadou, USA, UK a Francií
- V letech 1956 – 1961 dokončeny tři pokusné reaktory: Apsara, Cirus, Zerlina
- 1964 v Trombaji dokončeno zařízení pro extrakci plutonia

„Usměvavý Budha“

Mírový jaderný test

Proveden 18. května 1974 v Pókhranu

Jaderný program do roku 1998

- Po testech v roce 1974 útlum
- K zvýšení aktivity došlo po roce 1988
- V roce 1995 pokus o jaderný test
- Zásadním impulsem vítězství Indické lidové strany (Bháratíj džanta pártí – BJP) v roce 1998

Vnitropolitická debata o JZ

Základní pozice:

- Skupina odmítající JZ
- Pragmatici
- Maximalisté
- Zbytky gándhíovského hnutí.

Šaktí 98

11. a 13. května 1998 Pókran v Rádžastánu
Celkem 5 explozí

Hlavní organizátoři projektu:
Abdul Kalam
Rádžagopala Čidambaram

Podstata proliferačního rozhodnutí

- Bezpečnostní obavy z Číny
- Role zájmových skupin
- Vědecký úspěch a nacionalizmus
- Odpoutání se od koloniální minulosti
- Snaha profilovat Indii jako minimálně regionální mocnost

Proč Indie deklarovala svůj jaderný status až v roce 1998?

- Normativní zájem některých indických vůdců
- Ekonomické obavy
- Mezinárodní tlak a sankce na import technologií

Pákistánský jaderný program

- 1965 dohoda s Kanadou o stavbě KANUPP (Karachi Nuclear Power Plant)
- Dokončena v roce 1971
- V roce 1974 ukončení spolupráce

Po roce 1974

Munir Ahmed Chán

Pákistánský výbor pro jadernou energii

(Pakistan Atomic Energy Committee PAEC)

Abdul Kádir Chán

Laboratoře elektrárny Kahuta

(později známé jako Výzkumné laboratoře A. K. Chána – KRL)

Abdul Kádir Chán

„Otec“ pákistánského jaderného programu

Jaderný test v roce 1998

28. – 30. května
Pohoří Čagaj

Celkem 5 explozí

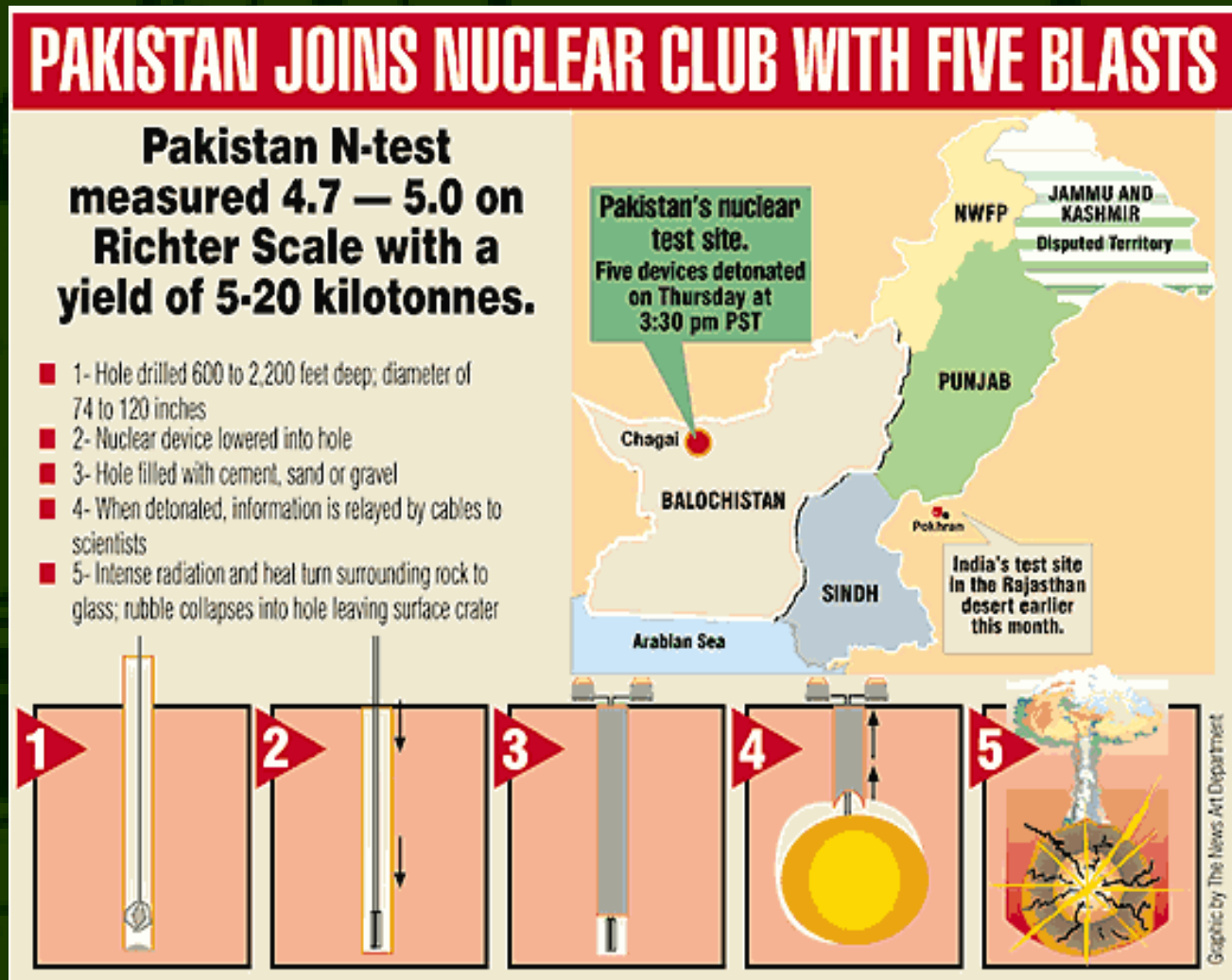

Debata o provedení testu

„holubice“

- Ministr financí, představitelé námořnictva a pravděpodobně i Naváz Šaríf
- Pákistán by měl ukázat svou morální nadřazenost, JZ vlastní v každém případě

„jestřábi“

- Představitelé armády, konzervativní náboženští představitelé
- Je třeba srovnat krok, vnější reakce

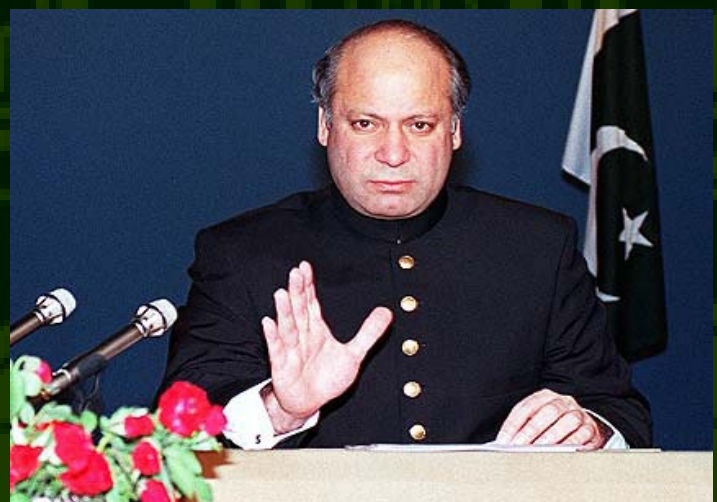

Podstata proliferačního rozhodnutí

„Pokud jadernou zbraň získá Indie, budeme žrát trávu a listí nebo třeba pojdeme hlady, ale získáme ji také.“

(Zulfikár Ali Bhutto, 1965, bývalý pákistánský premiér)

Vliv na další proliferaci

Indie víceméně vzorná

Pákistán: proliferační síť A. K. Chána

- KLDR technologie na obohacování uranu
- Libye rovněž + plány jaderné hlavice
- Írán stejný balík jako Libye
- Spolupráce nabídnuta i Iráku a Sýrií

Nosiče jaderných zbraní

Indie

Letadla:

Jaguar, Mirage 2000, Mig 21, 27 a 29

Řízené střely:

Prithvi (I-III) dolet 150-350 km

Agni (I-III) dolet 1000-4000 km

Pákistán

Letadla:

A-5, Mirage III, F-16

Řízené střely:

Haft (I-III) dolet 60-300 km

Shaheen (I a II) dolet 600-2500 km

Ghauri (I-III) dolet 800-3500 km

Nosiče jadernych zbraní

Základní charakteristiky jaderného soupeření

- Pozice v mezinárodním systému: regionální mocnosti, do jejichž vztahů významně zasahují třetí strany
- Geografický faktor: společná hranice
- Existence sporného území
- Zapojení nestátních aktérů do eskalace vzájemných vztahů
- Rozdílné chápání role jaderných zbraní
- Nevyrovnané rozložením sil
- Odlišná pozice armády v obou zemích
- *Odstrašování/deterrence* funguje jinak než v době studené války

Taj.
Afghanistan
China
Territory ceded by Pakistan to China in 1963; claimed by India
Northern Areas
Indian claim
Siachen Glacier
Indian occupied since 1984
no defined boundary
Aksai Chin
North-West Frontier Province
Indus
Fed. Admin. Tribal Areas
Tarbela Reservoir
Line of Control
Kargil
India-China line of actual control
Wular Lake
Azad Kashmir
Srinagar
VALE OF KASHMIR
Jammu and Kashmir
ISLAMABAD
Islamabad Capital Territory
Mangla Reservoir
Chenab
Indus
Pakistan
Jhelum
Working boundary
Punjab
Himachel Pradesh
India
China
Sutlej
Govind Sagar
Uttaranchal
Area of main map
Pakistan
India
Punjab
Haryana
Rajasthan
Uttar Pradesh
International boundary
Traditional boundary of the princely state of Jammu and Kashmir
Line of Control
Internal administrative boundary
Indian State of Jammu and Kashmir
Pakistani-controlled areas of Kashmir
0 50 100 Kilometers
0 50 100 Miles
Boundary representation is not necessarily authoritative.
760279AI (R00744) 6-02

Co nás čeká příště?

KLDR

&

Írán